

1
Turen starter i rundkørslen på **Haulundvej** i det sydlige Ribe. Drej af mod hovedvej 11 (Tøndervej) og 24 (Haderslevvej). Sidstnævnte krydses, og man fortsætter ad **Haulundvej** forbi *Storkesøen* - et stort rekreativt område med flere *lystfiskersøer*. Fremme i næste kryds kører man lige over. Drej evt. til venstre ad **Roagervej** og gør en afstikker på ca. 1 km til *Ribe Vikingecenter*, hvor der sommeren igennem er levendegørelse af vikingetiden.

2
Følg **Skovbryder** til den stærkt trafikerede **Tøndervej**. Her kører man lige over og ad **Øster Vedstedvej** gennem landsbyen *Øster Vedsted* og senere ad **Sdr. Farupvej**. Undervejs kører man gennem den lille landsby *Sdr. Farup*, og kort efter kommer man til *Vester Vedsted* med flere smukke stråtekte huse og gamle gårde. Endvidere findes der i byen en *tufstenskirke* fra omkring 1250. Udenfor gudstjenestetid kan man rette henvendelse til præstegården om et besøg. Vejen, der nu hedder **Vester Vedsted Byvej**, munder ud i et **T-kryds** med 2 muligheder, 3a eller 3b:

3a
Hvis turen skal afkortes: Drej til højre ad **Sdr. Kirkevej** og følg vejen forbi *Vester Vedsted Kirke* og fortsæt, til det næste **T-kryds** dukker op. Her drejer man til venstre ad **Mandøvej**, som følges ud til *Vadehavet* og *Mandø Ebbevej*.
Gør eventuelt en afstikker til *Vadehavscentret* til **Okholmvej**, der ligger på højre hånd. Centret viser bl.a. udstillinger om *vadens na-*

tur og dyreliv. Der finder man også en lille souvenirbutik og en cafe.
Ved ankomsten til *Mandø Ebbevej* følges **pkt. 9** i rutebeskrivelsen.

3b
Drej til venstre i **T-krydset** ad **Vester Vedstedvej** og kort efter til højre ad **Sprækvej** (senere *Enderupvej*). Undervejs til **Enderup** passerer *Grænsøbækken* - Danmarks grænse indtil *Genforeningen* i 1920.
Lidt om marsklandet: Marsken er et græslandskab, hvis øverste lag, ca. 1 meter, er dannet af ler, ilt og sand (kaldet klæg) under den sidste istid for knap 3000 år siden. I middelalderen var marsksognene med deres frugtbare jord rigere end indlandssognene, hvilket ses på tilstedeværelsen af de mange kirker langs kysten. Kirkerne var endvidere vigtige sømærker for skibsfarten, som færdedes i *Vadehavets* smalle render.

4
Fortsæt sydpå til højre ad **Gadefennevej** til landsbyen *Råhede*. I *Råhede* drejer man igen til højre ad **Hviding Kirkevej**, som følges til den ensomt beliggende *Hviding Kirke*. Kirken er fra 1200-tallet, mens den *katolske altertavle* er fra 1520'erne. Besøg udenfor kirketid: Se opslagstavlen ved kirken samt skitse inden for kirkelågen.

5
Turen fortsætter sydpå ad **Hviding Kirkevej**, der munder ud i et T-kryds i landsbyen **Gl. Hviding**. Her drejer man til højre ad **Gl. Hvidingvej** med retning mod *diget*. Efter ca. 1 km drejer man til højre ad **Hviding Nørre-rampe**. Denne følges, til *diget* dukker op. Turen går nu langs diget i nordlig

retning mod **Kammerslusen** - med mindre man har lyst til at gøre en lille afstikker sydpå:

6
Mod syd køres ca. 2 km **langs diget** til **Rejsby Sluse**. Her står en *mindsten* for 19 unge mænd, som under dige byggeriet blev overrasket af stormfloden d. 30. august 1923. **OBS** Når man kører langs diget, bør man være opmærksom på at lukke eventuelle færefolde efter sig.

7
Nordpå langs diget opleves *Vadehavets* smukke og særprægede natur. Bl.a. passerer *Råhede Vade* - en *marskø*, som er omgivet af render og *priler*. Grøblerender gennemskærer den bevoksede *marskø* og minder til tider om landvinding. Byggeriet af digerene udenfor Ribe blev påbegyndt i 1911 efter flere voldsomme stormfloder - besøg evt. senere *Stormflodssøjlen* på Skibbroen i Ribe og få en fornemmelse af vandstanden, når byen var oversvømmet.

8
Undervejs nordpå passerer *Fløjdiget* ved **Vester Vedsted frisluse**; hertil gik *Ribediget*, som blev bygget i 1911. Efter *Genforeningen* startede byggeriet af *Rejsbydiget*, så indtil da var *Fløjdiget* et værn mod højvandet sydfra.

9
Den første "vej" man møder, er *Mandø Ebbevej*. Den er nu spærret for alm. trafik, men stadig afmærket med pilekoste. Smid skoene og gå en tur på havbunden ud i *Vadehavet*. Men **HUSK** at være opmærksom på tidevandet. Fra *Mandø Ebbevej* kan man også se *Mandø*. Den lille ø ligger ca. 8 km fra fast-

landet og har kun forbindelse til fastlandet ved lavvande. Enkelte dage med kraftigt stormvejr kan øen være isoleret fra omverdenen.

10
Kort efter kommer man til *Låningsvejen* - en 70 cm. høj sanddæmning, som blev anlagt i 1979. Vejen er tilgængelig ved ebbe og forbinder *Mandø* med fastlandet. Nærmere oplysninger om højvandstider kan fås på *Ribe Turistbureau* eller *Vadehavscentret* i *Vester Vedsted*, hvor man også kan købe brochuren "*Mandø - øen i Vadehavet*". Kigger man ind i landet, kan man se *Mandøbussens* holdeplads og *Vadehavscentret* med tilknyttet naturvejledere. *Mandøbussen* har daglig afgang i perioden maj - september. Busplan kan ligeledes fås på *Ribe Turistbureau* eller *Vadehavscentret*.

11
Turen fortsætter **langs diget**; nyd stilheden, naturen og de græssende får.

12
Efter ca. 5 km når man **Kammerslusen**. Den blev bygget efter den voldsomme stormflod i 1911, hvor vandet for sidste gang stod højt i *Ribes gader* ne. *Slusens* kamre gjorde, at sejlads på *Ribe Å* stadig var mulig. Det betød også, at *Ribe* kunne beholde sin status som handelsby. Indtil 1992 var det stadig muligt at sejle med det specielle fladbundede *vadehavsskib*, *Everten*. De sidste år sejlede bådene dog kun som *udflugtsbåde*. *Slusen* er senest istandsat 1978-1980.
Køb evt. en is i kiosken og gå op og se nærmere på *slusen* og *udsigten*. Eller bestil måske *Restaurant Kammerslusens* specialitet, *stegte ål*, og lad *vejret* afgøre, om de skal spises inden døre eller udenfor.
Der er forskel på en *frisluse* (*Vester Vedsted*) og en *kammersluse*. En *frisluse* består af kun ét hold *sluseporte*, hvor *portene* åbner sig efter

vandets pres. Er vandstanden højest i havet, er portene lukkede. Først når vandstanden udlignes, dvs. det bliver lavvande, åbnes portene; derfor er det også kun muligt at sejle gennem slusen ved lavvande. En kammersluse derimod består af to hold sluseporte, som gør det muligt for både at passere til trods for højvandet.

13

Er man ved at være træt, kan man tage den flade og direkte vej ind til Ribe ad **Bjerrumvej**, hvor man bl.a. passerer Ribe Å's slyngning. Området kaldes *Ribe Holme* og er i dag et fredet område. Tidligere var området inddelt i 150 små marker. Når man kommer til **Ringvejen** krydses denne, og man kører ad **Holmevej** ind i byen.

14

Man kan også vælge at køre nordpå **over broen** ved Kammerslusen og lige efter dreje til højre, ind i landet ad **Kammerslusevej**, langs de flade marker. På hele strækningen kan *Borgertårnet* på Ribe Domkirke skimtes i horisonten.

15

Efter ca. 4 km kommer man til landsbyen **Nørre Farup**, hvor der drejes til højre ad **Nørre Farupvej**. For enden af denne vej drejes der endnu en gang til højre ad **Farupvej**, og cykelstien følges ind mod Ribe, forbi Ribe Camping og ud til lyskurven. Her kører man lige over og fortsætter frem til

rundkørslen, hvor den første afkørsel benyttes. Cykelstien følges ind til lyskurven, og vi er nu tilbage i Ribe by.

Husk

Kikkert vandflaske
og evt. madpakke !

Rigtig god fornøjelse

Cykeltur

Sydvest for Ribe

Rute: Ribe - Øster Vedsted - Sdr. Farup - Vester Vedsted - Enderup - Råhede - Gl. Hviding - Rejsby - Mandø Ebbevej - Kammerslusen - Nørre Farup - Farup - Ribe

Længde: Ca. 40 km

Belægning: Asfalt

Varighed: 3 timer afhængigt af pauser m.v. Turen er velegnet som heldagstur med pause, hvor den medbragt mad nydes i det fri.

*Ribe Turistbureau 2006
Forbehold for ændringer*